

KİYAMET SİYASETİ: HİRİSTİYAN SİYONİZMİ, MIKE HUCKABEE VAKASI VE FİLİSTİN

Levent BAŞTÜRK, 1 Mart 2026

<https://medyascope.tv/2026/03/01/kiyamet-hiristiyan-siyonizmi-ve-siyasi-etkileri/>

18 Şubat 2026'da Tel Aviv'deki Ben Gurion Havalimanı'nda Tucker Carlson ile ABD'nin İsrail Büyükelçisi [Mike Huckabee](#) arasında yapılan mülakat, Amerikan sağındaki ideolojik ayrışmayı görünür kıldı. **Hristiyan Siyonist** çizgideki Huckabee ile **Önce Amerika** yaklaşımını savunan Carlson arasındaki tartışma, Huckabee'nin Nil ile Fırat arasındaki toprakların "*Tanrı tarafından İsrail'e verildiğini*" söylemesiyle yoğunlaşmıştır. Carlson'ın "*Ne söylediğinin farkında mısın?*" sorusu ise kırılma anı olmuştur.

Bu diyalog, seküler ve rasyonel devlet çıkarlarına dayalı diplomasi ile İncil kehanetlerine dayanan teopolitik yaklaşım arasındaki gerilimi ortaya koymuştur. Huckabee'nin sözleri, Hristiyan Siyonizminin yalnızca bir inanç sistemi değil, dış politikayı Tanrı'nın tarihsel planının parçası olarak gören jeopolitik bir çerçeveye sunduğunu göstermektedir.

Kıyamet siyaseti: Hristiyan siyonizmi, Mike Huckabee vakası ve Filistin

Hristiyan Siyonizmi nedir?

Hristiyan Siyonizmi, modern İsrail devletinin kuruluşunu ve Yahudi halkının tarihsel olarak **vaat edilmiş topraklara** dönüşünü Kutsal Kitap kehanetlerinin gerçekleşmesi olarak yorumlayan Protestan kökenli bir akımdır. 19. yüzyıl Anglo-Amerikan dünyasında sistematik bir çerçeveye kavuşmuştur. Hareketin teolojik omurgasını, İrlandalı din adamı John Nelson Darby'nin geliştirdiği **Dispensasyonalizm** (Dönemselcilik) oluşturur. Bu öğretiyeye göre Tanrı, tarihi farklı dönemler halinde yönetir; içinde bulunulan çağ **ahir zamanlara** yakındır. İsrail'in yeniden kuruluşu, Yahudilerin topraklarına dönüşü ve Kudüs'ün merkezi rolü ilahi planın aşamalarıdır. **Rapture** (Göğe alınma), **Armageddon savaşı** ve **Mesih'in yeryüzü egemenliği** bu eskatolojik şemanın temel unsurlarıdır. Darby, kilise ile İsrail'i teolojik olarak ayırmış ve Yahudi halkına verilen vaatlerin tarihsel ve coğrafi geçerliliğini koruduğunu savunmuştur.

Darby'nin fikirlerini ABD'de yaygınlaştıran isim William E. Blackstone'dur. 1878'de yayımladığı *Jesus Is Coming* (İsa Geliyor) adlı eser, premilenyalist beklentileri popülerleştirmiştir. **Yahudilerin Filistin'e dönüşünü Mesih'in gelişinin ön şartı** olarak sunmuştur. 1891'de Başkan Benjamin Harrison'a sunulan **Blackstone Memorial**, ABD'nin Filistin'de Yahudiler için bir yurt kurulmasını desteklemesi çağrısını içermiştir. Bu girişim, Hristiyan Siyonizmini Amerikan siyasetinde somut bir talebe dönüştürmüştür.

Cyrus I. Scofield'ın 1909 tarihli **Scofield Referans İncili** (Scofield Reference Bible) çalışması ise Darby'nin sistemini İncil dipnotları aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırmış ve milyonlarca Evanjelik'in İsrail ve ahir zaman anlayışını şekillendirmiştir.

Darby'nin kurduğu, Blackstone'un siyasallaştırdığı ve Scofield'ın popülerleştirdiği bu çizgi, hareketin doktrinel, sosyolojik ve politik temelini oluşturmuştur.

Hristiyan Siyonist yorum, Kutsal Kitap'ı literal biçimde okur. Tekvin/Yaratılış 12:3'teki "*Seni kutsayanı kutsayacağım, seni lanetleyeni lanetleyeceğim*" ifadesi, İsrail'e desteği ilahi bir ilke olarak temellendirir. İsrail'e destek yalnızca stratejik tercih değil, Tanrı'nın bereketini celbeden teolojik zorunluluktur. **Bu anlayış ABD'de dış politikayı jeostratejik çıkarların ötesinde eskatolojik sorumluluk alanı olarak yorumlayan güçlü bir dini-siyasi söylem üretmiştir.**

Bu anlayış, özellikle **İncil Kuşağı** (Bible Belt) bölgelerinde güçlenmiş; milyonlarca Evanjelik seçmenin kimlik siyasetinin parçası haline gelmiş [ve](#) Cumhuriyetçi Parti içinde etkili bir dini-siyasi söylem üretmiştir.

Teopolitik bir kurgu olarak Armageddon ve Büyük Dönüş

Armageddon (kıyamet öncesi son büyük savaş inancı) ve Büyük Dönüş ya da Restorasyonizm (Yahudilerin Kutsal Topraklara dönmesinin ilahî planın gereği olduğu inancı), Hristiyan Siyonizmi içinde dünyayı bir "peygamberlik takvimi" üzerinden okuyan bir anlayışı ifade eder. Bu görüşe göre tarih Tanrı'nın planına göre ilerler ve siyaset bu planın gerçekleştiği alandır. Vahiy Kitabı ve Zekeriya Kitabı'na dayanan yorumlarda Yahudilerin kutsal topraklara dönüşü Mesih'in geliş sürecinin zorunlu bir aşaması sayılır. Modern İsrail devletinin kurulması ise bazı Evanjelik çevrelerce "ilahi saatin yeniden çalışmaya başlaması" olarak görülür.

Bu senaryoya göre süreç "Rapture" (göğe alınma) ile başlar. İmanlılar göğe alınır ve dünya "Büyük Sıkıntı" dönemine girer. En sonunda Armageddon gerçekleşir. Vahiy'deki semboller kelimesi kelimesine yorumlandığında küresel bir savaşa işaret eder. Zekeriya 13'e dayanan yorumlarda İsrail'in büyük bir arınma ve yıkım sürecinden geçeceği, sağ kalanların ise Mesih'i tanıyacağı ileri sürülür. Böylece Yahudilerin varlığı, ilahî planın bir parçası olarak görülür.

Bu eskatolojik bakış, dış politikayı kutsal metinlere göre anlamlandırır. **İsrail'i desteklemek bir iman göstergesi** sayılır; iki devletli çözüm gibi girişimler ise kehaneti geciktiren adımlar olarak değerlendirilir. Bu nedenle barış süreçlerine mesafeli durulur ve güvenlik politikaları teolojik gerekçelerle savunulur. Diplomasi ikinci planda kalır; askerî gerilimler "ahir zamanların" işareti sayılır ve İran gibi aktörler, sadece bir jeopolitik rakip olmanın ötesinde, eskatolojik senaryonun karşı cephesinde konumlandırılan güçler olarak tasvir edilir. Dış politika, kutsal tarihin devamı gibi okunur. Armageddon düşüncesi "koşulsuz müttefiklik" ve "stratejik zorunluluk" kavramlarıyla seküler bir dile taşınır. Böylece dinî beklentiler, modern uluslararası ilişkilerde alınan somut kararlar için ahlaki ve teolojik bir dayanak oluşturur.

Ve bu bakış açısı, ABD'de yalnızca küçük bir grubun görüşü değildir.

Kıyamet siyaseti: Hristiyan siyonizmi, Mike Huckabee vakası ve Filistin

Amerikan Hristiyan Siyonizminin kitlesel gücü

Amerikan Evanjelik Hristiyanlar, ABD'nin en büyük ve en mobilize topluluklarından biridir. Pew Research Center'ın 2023–2024 *Religious Landscape Study* (Dini Görünüm Araştırması) verilerine göre yetişkin nüfusun yaklaşık %23–24'ü Evanjelik Protestandır; bu da yaklaşık 60-70 milyon civarında kişiye karşılık gelir. Bu büyüklük, Evanjelik seçmeni hem iç hem dış politikada etkili bir güç yapmaktadır.

Ancak “Evanjelik” kimliği ile “Hristiyan Siyonist” kimliği özdeş olmadığını da belirtelim. Evanjeliklik geniş bir Protestan çerçeveyi ifade eder. **Hristiyan Siyonizmi modern İsrail devletine özel teolojik veya stratejik anlam yükleyen daha dar bir yaklaşımdır.** Anketler, Evanjeliklerin önemli bir bölümünün İsrail'in kuruluşunu kutsal metinlerdeki kehanetlerle ilişkilendirdiğini; bazı çalışmalarda bu oranın %70–80'e ulaştığını göstermektedir. Ancak bu kategoride de herkes kendini “Siyonist” olarak tanımlamaz. Destek; kültürel yakınlık, güvenlik kaygısı veya “Ortadoğu'daki Batı müttefiki” algısına da dayanabilir. Bu durum Evanjelik dünyanın homojen olmadığını ortaya koyar.

Teolojik düzlemde dispensasyonalizm önemli bir yer tutar. Bu görüş, Yahudi halkına kıyamet sürecinde merkezi rol atfeder ve İsrail devletinin kuruluşunu Mesih'in dönüş sürecinin bir aşaması olarak yorumlar. Ancak tüm Hristiyan Siyonistler bu çizgide değildir; bazıları Tanrı'nın İsrail'le ahdinin sürdüğünü savunurken, bazı Evanjelik ilahiyatçılar modern İsrail'e özel kutsiyet atfetmez.

Siyasal düzeyde genelde Evanjelikler, özelde Hristiyan Siyonistler özellikle Cumhuriyetçi Parti içinde güçlüdür. Milyonlarca Evanjelik seçmenin etkisi, özellikle Cumhuriyetçi Parti içinde İsrail'e güçlü desteği yaygın bir siyasal tutum haline getirmiştir. 2016 ve 2024 seçimlerinde beyaz Evanjeliklerin büyük çoğunluğunun Donald Trump'a oy vermesi de İsrail'e güçlü desteği parti açısından fiili bir zorunluluk haline getirmiştir.

Kurumsal alanda John Hagee tarafından kurulan **İsrail İçin Birleşmiş Hristiyanlar** (Christians United for Israel – CUFI) milyonlarca üyeye sahip olduğunu belirtmekte ve Washington'da aktif lobi faaliyeti yürütmektedir. Buna karşılık İsrail lobisinin en mühim kuruluşlarından olan **Amerikan İsrail Halkla İşleri Komitesi** (AIPAC; American Israel Public Affairs Committee) daha eski ve iki partili bir etki alanına sahiptir. Hristiyan Siyonistlerin siyasal etkisinin boyutu konusunda ise farklı değerlendirmeler bulunmaktadır.

Hareketin motivasyonu yalnızca eskatolojik (ahir zaman) beklentilerle sınırlı değildir. “Refah Müjdesi” (Prosperity Gospel) öğretisini benimseyen çevrelerde İsrail'i kutsamanın bireysel refah ve başarı getireceğine inanılır. Böylece teolojik kanaat, dünyevi ve ekonomik motivasyonla birleşir. Bu durum, Hristiyan Siyonizmini yalnızca bir dış politika tercihi değil, dini ve sosyo-ekonomik boyutları olan çok katmanlı bir olgu haline getirir.

Bununla birlikte kuşaksal farklılaşma dikkat çekicidir. 18–29 yaş arası Evanjelikler arasında İsrail'e koşulsuz destek zayıflamakta; insan hakları ve Filistin meselesine duyarlılık artmaktadır. Bu eğilim, hareketin gelecekteki yönelimi açısından belirleyici olabilir.

Teoloji ile jeopolitiğin kesişiminde Hristiyan Siyonizmi ve Amerikan Ortadoğu politikası

Hristiyan Siyonizmi, özellikle 1970'lerden itibaren ABD'nin Ortadoğu politikasında etkili bir dini-siyasal akım olmuştur. Bu yaklaşım, İsrail'in varlığını yalnızca stratejik değil, ilahi bir zorunluluk olarak görür. Kutsal metinlerin güncel siyasete rehberlik etmesi gerektiği savunulur. Bu düşünce Evanjelik tabanda güçlü karşılık bulmuştur.

Trump döneminde alınan bazı kararlar Hristiyan Siyonist çevrelerce tarihsel kazanım sayılmıştır. ABD Büyükelçiliğinin Tel Aviv'den Kudüs'e taşınması ve Kudüs'ün İsrail'in başkenti olarak tanınması bunların başında gelir. Golan Tepeleri üzerindeki İsrail egemenliğinin tanınması da benzer biçimde değerlendirilmiştir. Trump yönetiminde görev alan Mike Pence (ilk dönem Başkan Yardımcısı, Mike Pompeo (ilk dönem CIA Direktörü ve Dışişleri Bakanı) ve Mike Huckabee, David Friedman (aslen Yahudi ve Siyonist ama Hristiyan Siyonist blokla en uyumlu çalışan ve onların tam desteğini alan bir isim; ilk dönemde İsrail Büyükelçisi; ikinci dönemde ise dış politika danışmanı), Pete Hegseth (Savunma Bakanı) gibi isimler Hristiyan Siyonist çevrelerle yakın ilişkileriyle bilinmektedir.

Bu ideolojik çerçeve iki devletli çözüme karşıdır. Toprağın bölünmesinin ilahi plana aykırı olduğu düşüncesi bazı çevrelerde güçlüdür. Batı Şeria'daki yerleşim politikalarına destek kimi zaman teolojik gerekçelerle savunulur. İran'a yönelik sert tutum da bazı eskatolojik yorumlarla ilişkilendirilir.

Bununla birlikte ABD'nin İsrail politikası sadece Hristiyan Siyonist etkiyle açıklanamaz. Soğuk Savaş mirası, savunma sanayii çıkarları, iki partili stratejik ortaklık geleneği ve Yahudi lobilerinin etkisi de belirleyicidir. Bu nedenle kararlar çok katmanlı bir çerçevede değerlendirilmelidir.

Hiç şüphesiz, Hristiyan Siyonizmi, özellikle Cumhuriyetçi Parti içinde güçlü bir mobilizasyon kapasitesi yaratmıştır. Ancak tek ve mutlak belirleyici değildir. ABD'nin İsrail politikası; jeostratejik hesaplar, ekonomik çıkarlar, diplomatik gelenek ve dini mobilizasyonun kesişiminde şekillenmektedir. Güncel eğilimler, bu teolojik etkinin gelecekte daha tartışmalı ve muhtemelen daha sınırlı hale gelebileceğini göstermektedir.

Mike Huckabee'nin kimliği ve görüşlerinin Hristiyan Siyonistleri temsil derecesi

Mike Huckabee, eski bir Baptist papazı, 1996–2007 yılları arasında Arkansas valisi, 2008 ve 2016'da Cumhuriyetçi Parti başkan aday adayı ve Trump yönetimi tarafından ABD'nin İsrail Büyükelçisi olarak atanmış bir siyasetçidir. İsrail-Filistin meselesine yaklaşımı klasik diplomatik realizmin çok uzağındadır. Dış politikayı uluslararası hukuk ve güç dengeleri

bağlamında değerlendirmek yerine, kutsal metinler çerçevesinde teopolitik bir perspektifle yorumlayan ve siyaseti kutsal metinlerin tarihsel sürekliliği içinde anlamlandıran bir kesin inançlıdır.

Huckabee'nin Nil'den Fırat'a uzanan sınırlar vurgusu, Tekvin (Genesis) 15:18'e dayandırılır. Şubat 2026'da Tucker Carlson ile yaptığı mülakatta İsrail'in bu geniş coğrafyayı almasının kendisi için sorun olmayacağını söylemesi gündem olmuştur. Huckabee bu ayete tarihsel-sembolik bir anlatı olarak bakmaz. Onu literal bir **ilahi tapu senedi** şeklinde yorumlar. Sonradan sözlerini mübalağa olarak nitelendirse de açıklamaları tartışma yaratmıştır.

Batı Şeria yerine "Yahudiye ve Samiriye" ifadesini kullanır; işgal kavramını reddeder. "Filistinli diye bir şey yoktur" sözüyle açıkça Filistin ulusal kimliğini reddeder. Filistin kimliğini, İsrail'den toprak koparmak için inşa edilmiş modern bir siyasi araç olarak nitelendirir ve iki devletli çözüme açıkça karşı çıkar. 1956 Süveyş Krizi ve 1967 Savaşı'na dair yorumları da teolojik çerçevenin tarihsel okumaya yön verdiğini gösterir.

Huckabee, Hristiyan Siyonizminin en maksimalist ve görünür siyasi temsilcilerinden biri olarak öne çıkar. O, Amerikan devlet mekanizmasının üst düzeyinde Hristiyan Siyonist ideolojiyi açık biçimde savunan ve bunu diplomatik söyleme taşıyan kilit bir figürdür.

Amerikan sağında kırılma: Carlson-Huckabee çatışması

Şubat 2026'da Tucker Carlson ile Mike Huckabee arasında gerçekleşen ve **Ben Gurion kavgası** olarak anılan mülakat, Amerikan sağındaki ideolojik ayrışmayı açığa çıkarmıştır. Tartışma, İncil referanslarına dayalı geleneksel Hristiyan Siyonizmi ile **Önce Amerika** çizgisinde ulusal çıkar, mali sorumluluk ve egemenliği önceleyen milliyetçi yaklaşım arasındaki kopuşu göstermiştir.

Mike Huckabee, İsrail'in vaat edilmiş topraklara sahip olduğu tezini savunur ve teoloji temelli bir dış politika anlayışını öne çıkarırken; Tucker Carlson, "*İsrail'in güvenliği ABD'nin güvenliğidir*" anlayışını sorgulamıştır. Tartışma, Cumhuriyetçi Parti içinde İsrail konusundaki geleneksel mutabakatın zayıfladığını gösteren kuvvetli bir işarettir.

Bu ayrışma, Miriam Adelson'ın yüksek bağışları ve Thomas Massie gibi AIPAC çizgisine mesafeli isimlere yönelik baskılar üzerinden parti içi güç mücadelesine de yansımış; İsrail politikası ideolojik olduğu kadar kurumsal ve maddi bir çekişme alanına dönüşmüştür.

Genç Evanjelikler arasında İsrail'e koşulsuz desteğin zayıflaması, Mike Huckabee'nin temsil ettiği teolojik temelli yaklaşımın tabandaki gücünü azaltırken, Tucker Carlson'ın ulusal çıkar vurgulu söyleminin genç MAGA kuşağında karşılık bulmasını kolaylaştırmaktadır.

Cumhuriyetçi Parti, İsrail meselesinde artık tek sesli değildir; teopolitik vizyon ile ulusal çıkar merkezli milliyetçilik arasında belirgin bir fay hattı oluşmuştur.

Dış politikanın, dini cemaatlerin eskatolojik fantezilerinden arındırılarak eşitlik, özgürlük, adalet ve hukuk zeminine çekilmesi sadece ABD için değil, tüm dünya barışı için bir zorunluluktur. Gelecek, teolojik saplantılarda değil, rasyonel uzlaşmalarda saklıdır. Dış politikanın binlerce yıllık menkıbelerin dar yorumlarına hapsedilmesi, dünya barışı için büyük bir tehdittir. Modern dünya, eskatolojik körlükle ve Armagedon hayalleriyle yönetilemez. Akıl devre dışı kaldığında, geriye sadece yıkım kalacaktır.

Modern dünya, rasyonel diplomasi ile mi yönetilecek; yoksa Armagedon tahayyüllerinin gölgesinde mi? Akıl ile kehanet arasındaki bu gerilim, yalnızca Amerika'nın değil, küresel düzenin geleceğini de belirleyecek niteliktedir.